

A videokamera kiegészítő eszközként történő használata kisvizek halfaunisztikai felmérésében

Use of videocamera as supplementary device in fish-faunistical survey of small waters

Szendőfi B.

Budapest

Kulcsszavak: vízálló videokamera, lápi póc, jászkeszeg, kerekfejű géb

Keywords: underwater videocamera, European mudminnow, ide, round goby

Az egyes élőhelyek halközösségeinek felmérésére és monitorozására szolgáló szokványos módszerek nagyrészt mind az egyedek kifogására összpontosítanak, ami adatgyűjtés szempontjából a legteljesebb képet adja (testméret, tömeg stb. mérése), ám a puszta fajösszetételt és abundanciát más – kiegészítő – eszközökkel is felmérhetjük. Ezek közé tartozik a víz alatt elhelyezhető videokamera (1. ábra), melynek felvételein azonosíthatók az előtte elúszó halak.

1. ábra. Lábakkal ellátott teleszkópos nyélre erősített videokamera

A módszer hatékonysága nagyban függ a vizsgált víztér méretétől és a víz átlátszóságától, hiszen nagyobb vízterekben a halak nagy része nem kerül be a kamera látószögébe, homályos közegben pedig nehéz a látott halak azonosítása. A videokamera használata ezért elsősorban kisebb és átlátszóbb vizekben javasolható. Ilyenek a sekély, tiszta vizű mocsarak, kisebb tavak, csatornák, patakok, folyóöblök.

A módszer előnye, hogy nem társul hozzá halfogási tevékenység, ezért a jelenleg hatályos jogszabályok szerint előzetes engedélyek beszerzése nélkül, bárhol és bármikor végezhető, akár védett területeken is, ahol a normál faunafelmérési módszerek végzéséhez számos engedély szükséges.

Eddigi videokamerás felméréseimhez egy GoPro Hero3+ típusú kamerát használtam, melyet 75 grammos súlya, gyufásdoboznyi mérete és átlásztó, vízálló tokja különösen alkalmassá tesz erre a feladatra. A kamerát az erre szolgáló konzol segítségével egy 4 méteresre nyújtható teleszkópos rúd végére erősítettem, ennek segítségével juttattam a parttól a kívánt távolságba. A stabilitást és a vízfenéktől való távolságot állítható hosszúságú, fordított V alakba állított lábak biztosították, így vízfenéki, vízközi és felszínközeli megfigyelést is végezhettem a felszereléssel. Alkalmanként 4-5 órányi víz alatti megfigyelés felvételét rögzítettem.

2. ábra. A kamerával kimutatott lápi póc (*Umbra krameri*)

Minden felméréskor végeztem kézhálós mintagyűjtést is. Több esetben akadtak a jelenlévő halfajok között olyanok, melyek a hálóval történő mintavétel során rejtve maradtak, csupán a kamerás megfigyelés mutatott ki. Budapest X. kerületének egy névtelen kis mocsármaradványában (GPS-koordináták: 47.494245, 19.173630) például a csaliként beszórt árvaszúnyoglárvákra egy lápi póc (*Umbra krameri*) úszott a kamera elé (2. ábra), ennek a fajnak fővárosi jelenlétéről eddig nem volt tudomásunk. A Rákos-patak zuglói szakaszán, kilométerekkel a dunai torkolat felett jászokat (*Leuciscus idus*) figyeltem meg a kamera felvételein, ezeket az ugyanitt rendszeresen végzett kézhálós mintagyűjtéseim eddig nem mutatták ki. Rákoskeresztúron a volt Vegyiművek ülepítőtárában ivadékméretű, mindössze kb. 8-12 mm testhosszúságú kerekfejű gébek (*Neogobius melanostomus*) jelenlétét fedeztem fel a kamera segítségével. Ennek érdekessége, hogy a tónak semmilyen folyóvízzel nincs kapcsolata. Feltételezhető, hogy a helyi horgászok csalihalként hurcolták a gébeket a tóba a közeli Rákos-patakból, az elszabadult gébek pedig szaporodhattak az állóvízben.

Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy a videokamera a kisvizek halfaunisztikai kutatásaiban hatékony kiegészítő eszköz lehet.

Author:

Balázs SZENDŐFI (szendofi@gmail.com)